

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181118071/ 181138071
Ders Adı : Manevi Danışmanlık ve Rehberlik

Öğretim Elemanı : Dr. Tuba Kevser ŞAHİN
E-Posta : tkshahin@hotmail.com
Görüşme Gün ve Saatleri : Perşembe 09.30- 17.00
: İlahiyat Fakültesi 1. Kat
: Misafir Öğretim Üyesi Odası

Ders Hakkında
Dönem : 2024-2025 Bahar
Gün ve Saat : Çarşamba/ Perşembe 10:30-12.00/ 17.00-18.30
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Türkçe
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Derslik 13/9
Ders Türü : Seçmeli

Önkoşul Dersleri

Dersin Amacı

Bu dersin genel amacı, manevi danışmanlık ve rehberlik hakkında temel ilke ve kavramları öğrencinin ayrıntılı bir şekilde tanımasını sağlamaktır. Bununla birlikte öğrencinin manevi danışmanlık ve rehberlik alanını betimleyebilmesini; psikoloji, psikiyatri, PDR ve sosyal hizmet gibi kesişen diğer alanlarla ilişkilerini ve sınırlarını kavrayabilmesini hedefler. Ayrıca bu ders ile hastalık, ihtiyarlık, engellilik, doğal felakete uğrama, yoksunluk içerisinde bulunma gibi sebeplerle anlam arayışı içerisinde bulunan bireylere yönelik ve manevî değerler odaklı destek hizmetlerinin öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları	Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri**
1 Manevi danışmanlıkla ilgili temel kavram ve ilkeleri bilir.	Bilgi	Sınav, Tartışma
2 Maneviyatın insan yaşamındaki gücünü fark eder. Manevi danışmanlığın teolojik, felsefi, sosyolojik ve psikolojik temellerini bilir.	Bilgi	Sınav, Tartışma
3 İslam geleneğinde ve diğer dinlerdeki manevi danışmanlık örneklerini bilir ve bu örneklerden çıkarımlarda bulunabilir.	Bilgi	Sınav, Tartışma
4 Manevi danışmanın mesleki ve kişisel özellikleri hakkında bilgi sahibi olur.	Bilgi	Makale İnceleme, Sınav, Tartışma
5 Manevi danışmanlık ve rehberlikteki uygulama esasları ve özelliklerini kavrar.	Bilgi	Sınav, Tartışma

6	Manevi rehberlikte terapötik unsurları keşfeder	Beceri	Sınav, Tartışma
7	Kurumlarda manevi danışma ve rehberlik hakkında bilgi sahibi olur.	Bilgi	Makale İnceleme, Sınav, Tartışma
8	Manevi danışmanlık uygulama alanları ve etik konuları kavrar. Manevi danışmanlık ve rehberlik konusundaki mesleki etik ilkeleri bilerek meslek hayatında bunlara taviz vermeden uymaya çalışır.	Bilgi ve Beceri	Makale İnceleme, Sınav, Tartışma
9	Manevi danışmanlık ve rehberlik ile ilgili literatüründe yer alan kuramsal ve uygulamalı bilimsel çalışmaları takip edebilme ve bu alanda belirli düzeyde araştırma yapabilir.	Yetkinlik ve Beceri	Makale İnceleme, Sınav, Tartışma, Vaka Analizi
10	Manevi danışmanlık ve rehberliği farklı bağlamlarda (hastane, ceza infaz evleri vb.) o bağlamların koşullarına ve danışanın özelliklerine göre uygulayabilir.	Yetkinlik ve Beceri	Makale İnceleme, Sınav, Tartışma, Vaka Analizi

Ders Kaynakları

Temel Ders Kitabı:

Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları

Ayten, A. & Düzgüner, S. (2020). Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri temel bilgiler kılavuzu. DİB

Ekşi, H. [ed.]. (2020). Manevi yönelimli psikolojik danışma. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yardımcı Kaynaklar:

Ayten, A. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik: Teori ve uygulama alanları. İstanbul: Dem Yayınları.

Koç, M. (Ed.) (2018). Manevi Danışmanlık ve Rehberlik I-II. DEM Yayınları

Frankl, V. (2019). *İnsanın Anlam Arayışı*. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Ders Politikaları

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda bir buçuk saat sürecek ve tek blok halinde işlenecek şekilde planlanmıştır.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, video kamera vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümünü kaydedemezsiniz.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği “Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70’ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80’ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz.” Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Öğrenci Merkezli Öğrenme:** Ders, öğrenci merkezli bir yaklaşımla yürütülecektir. Bu kapsamda öğrencilerin aktif katılımı desteklenecek, öğrenme sürecine dair sorumluluk almaları beklenenecek ve ders sürecine dair geri bildirimleri alınacaktır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan benimle iletişime geçebilirsiniz. Bunun yanı sıra, engelli öğrencilerimizin karşılaşacağı zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız.

- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Sınıf tartışmaları sırasında birbirinize saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilirsiniz. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemiyorsa, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir. Anlaşmazlıkların çözülmemesi ve grup çalışmasının sekteye uğraması durumunda, tüm grup üyelerinin notlarında belirli bir oranda kesinti yapılabilir. Bu tür durumlar, grup üyelerinin sorumluluk paylaşımı ve iş birliği becerileri doğrultusunda değerlendirilecektir.
- **Ödev Teslimi:** Özellikle vize sonrası ek puan talebinde bulunan öğrenciler için ekstra ödev seçenekleri sunulursa, ödevler, öğretim elemanı tarafından belirlenecek bir konu çerçevesinde hazırlanmalıdır

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Öğrenci İş Yüğü
03-07 Şubat	Ders Hakkında Bilgilendirme ve Giriş	Ayten, A., Koç, M., ve Tınaz, N. (2018). <i>Manevî danışmanlık ve rehberlik 1</i> . İstanbul: Dem Yayınları. s.17-45	Düzgüner, S. (2018). Nereden çıktı bu maneviyat: Manevî bakımın temellerine ilişkin kültürlerarası bir analiz. İçinde <i>Manevî danışmanlık ve rehberlik- 1</i> (s. 17-45). İstanbul: Dem Yayınları.
10-14 Şubat	Din ve Maneviyat Kavramları Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin Tanımı, Amaçları, Görevleri ve Sınırlılıkları	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 23-45. Düzgüner, S. (2021). <i>Maneviyat algısı ve yansımaları: Türkiye-Amerika karşılaştırması</i> . İstanbul: Çamlıca Yayınları. s.25-95.	Düzgüner, S., ve Ayten, A. (2020). Manevî danışmanlık ve rehberlik hizmetleri temel bilgiler kılavuzu. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları. s. 20-46.
17-21 Şubat	Manevi Danışmanın Eğitimi Manevi Danışmanın Mesleki ve Kişisel Özellikleri	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 57-99.	Derse gelmeden önce temel kaynaktan ilgili konu başlığını okuyun.
24-28 Şubat	Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Yöntem ve Araçları Bibliyoterapi Logoterapi Manevi Yönelimli Psikoterapi MDR Uygulamaları	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 236-320.	Frankl, V. (2019). <i>İnsanın Anlam Arayışı</i> . İstanbul: Okuyan Us Yayınları. Ekşi, H. [ed.]. (2020). Manevi yönelimli psikolojik danışma. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
03-07 Mart	Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kategori ve Çeşitleri Hedef Kitle Bakımından Manevi Danışmanlık * Çocuk * Genç * Yaşlı * Hasta * Grup * Evlilik	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 322-376.	Düzgüner, S., ve Soykök, M. (2020). Gençlere yönelik manevî danışmanlık ve rehberlik hizmetleri. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

<p>10-14 Mart</p>	<p>Kurumsal MDR</p> <p>Hastane Manevi Danışmanlığı Huzurevi Manevi Danışmanlığı ADRB’de Manevi Danışmanlık Sosyal Hizmetlerde MDR Cezaevi Manevi Danışmanlığı Bağımlı Manevi Danışmanlığı KYK Manevi Danışmanlığı Kampüs Manevi Danışmanlığı</p>	<p>Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 377-423.</p> <p>Altaş, N. (1999). Hastanelerde dinî danışmanlık hizmetleri: Türkiye uygulaması üzerine deneysel bir araştırma. <i>Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>, 39(1), 599-659.</p>	<p>İşbilen, N. (2023). <i>Bağımlılık ve maneviyat: Maneviyat temelli bağımlılık danışmanlığı modeli (MTBD- 7A) kavram, kuram ve uygulama</i>. İstanbul: Çamlıca Yayınları</p> <p>Coşkunsever, A. (2018). <i>Sosyal hizmetlerde manevi danışmanlık ve rehberlik</i>. Dem Yayınları.</p> <p>Karagöz, S., ve Gümüş Böke, E. (2020). Aile ve dinî rehberlik merkezlerinde manevî danışmanlık ve rehberlik hizmetleri. S. Düzgüner ve A. Ayten (Ed.), <i>Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları</i>.</p>
<p>17-21 Mart</p>	<p>Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kategori ve Çeşitleri Yaşam Durumlarına Göre MDR</p> <ul style="list-style-type: none"> * Ölüm Süreci * Yas Dönemi * Kriz Dönemi * İntihar Vakalarında 	<p>Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 423-462</p>	<p>Yaman, N. (2017). Yas sürecinde manevî danışmanlık ve rehberlik (MDR). İçinde A. Ayten (Ed.), <i>Manevî danışmanlık ve rehberlik: Teori uygulama alanları</i> (s. 273-300).</p> <p>Kula, N. (2002). Deprem ve dinî başa çıkma. <i>Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i>, 1(1), 234-255.</p>
<p>24-28 Mart</p>	<p>Arasınav Haftası</p>		
<p>31 Mart-04 Nisan</p>	<p>Yaşam Durumlarına Göre MDR</p> <ul style="list-style-type: none"> * Hastalık Dönemi * Varoluşsal- Dini Sorunlarda * Muhtedilerde 	<p>Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 463-477</p>	<p>Koç, M. (2017). Diyanet İşleri Başkanlığı’nın hastanelerdeki manevî danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (1995-2015): Sınırlılıklar ve bir eğitim programı önerisi. <i>Diyanet İlmî Dergi</i>, 53(4), 201-241.</p>
<p>07-11 Nisan</p>	<p>Yaşam Durumlarına Göre MDR</p> <ul style="list-style-type: none"> * Aile İçi Problemlerin Çözümünde 	<p>Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 472.</p>	<p>Kılınçer, H. (2022). <i>Aileye tutunmak: Maneviyat yönelimli aile danışmanlığı</i>. İstanbul: Çamlıca Yayınları.</p> <p>Şahin, T. K. (2024). <i>Aile içi problemlerin çözümünde manevî danışmanlık ve rehberlik: Strazburg’ta yaşayan Türk-Müslüman örneği</i> (Yayımlanmamış doktora tezi). Osmangazi Üniversitesi.</p>
<p>14-18 Nisan</p>	<p>Yurt Dışında Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri</p>	<p>Koç, M. (2016a). <i>Manevî (psikolojik) danışmanlık: Müslüman-Türk diasporası örneği</i> (2. baskı). Bursa: Emin Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi, 2014).</p>	<p>Karagül, A. (2012). Manevî bakım: Anlamı, önemi, yöntemi ve eğitimi: Hollanda örneği. <i>Dinî Araştırmalar</i>, 14(40).</p> <p>Şahin, T. K. (2024). <i>Aile içi problemlerin çözümünde manevî danışmanlık ve rehberlik: Strazburg’ta yaşayan Türk-Müslüman örneği</i> (Yayımlanmamış doktora tezi). Osmangazi Üniversitesi.</p>

21-25 Nisan	İslam Geleneğinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik	Koç, Y. (2020). Danışan Merkezli Manevi Danışmanlık Örneği Olarak İslam Peygamberi Hz. Muhammed'in Uygulamaları. <i>Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi</i> (2), 159-200.	Certel, H., (2016). Hz. Peygamberin Aile Danışmanlığı Uygulamaları. <i>Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi</i> , no.36, 36-67.
28 Nisan-02 Mayıs	Manevi Danışmanlık Örnekleri	(Hastane, KYK ve Gençlik Merkezinde Görevli Manevi danışmanlar davet edilir)	Öğrenciler sahada farklı alanlarda görev yapan manevi danışmanlar ile derste bir araya gelerek mesleki tecrübelerinden istifade ederler.
05-09 Mayıs	Uygulama Örnekleri ve Analizleri	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 500-542.	Öğrencilere, yaşanmış manevi danışmanlık kapsamındaki bir sorunu anlatan bir vaka sunulur. Gruplar halinde çalışarak, durumun nedenlerini, etkilerini ve çözüm önerilerini tartışmaları talep edilir. Her grup çözüm önerisini sunar, diğer gruplar geri bildirim verir.
12-16 Mayıs	Uygulama Örnekleri ve Analizleri	Ağılkaya Şahin, Z. (2017). Manevi danışmanlık ve rehberlik. Marmara Akademi Yayınları. s. 500-542.	Öğrencilere, yaşanmış manevi danışmanlık kapsamındaki bir sorunu anlatan bir vaka sunulur. Gruplar halinde çalışarak, durumun nedenlerini, etkilerini ve çözüm önerilerini tartışmaları talep edilir. Her grup çözüm önerisini sunar, diğer gruplar geri bildirim verir.
20-30 Mayıs	Final Haftası		

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
Ara Sınav (Ödev)	Öğrencilerin ders öncesinde verilen görevleri eksiksiz ve zamanında yerine getirmesi, öğrenme sürecine aktif katılımı teşvik etmek ve derse hazırlıklı gelmelerini sağlamak amacıyla değerlendirmeye tabi tutulacaktır.	40
Final	Final sınavı, dönem boyunca işlenen 14 haftalık tüm ders konularını kapsayacaktır. Bu kapsam, ara sınavdan sonraki konuları da içermektedir. Final sınavında 25 soruluk bir test sınavı uygulanacak ve öğrenciler için 35 dakika süre verilecektir. Sorular ağırlıklı olarak öncüllü sorular formatında hazırlanacaktır.	60
Bütünleme	Final sınavının telafisi niteliğinde olup, 25 soruluk test formatında yapılacak ve 35 dakika sürecektir.	
Toplam		100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 80 / BB: 75 / CB: 70 / CC: 60 / DC: 55 / DD: 50	

AKTS - İş Yüğü Tablosu

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev			
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	10	10
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
Toplam İş Yüğü			83
Toplam İş Yüğü / 30			
Dersin AKTS Kredisi			3